

НАСТАВА И ВАСПИТАЊЕ

3

БЕОГРАД 2010.



ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

Настава и васпитање

UDK 37 ISSN 0547-3330 Београд
НВ год. LIX Број 3. стр. 349-506 2010.

РЕДАКЦИЈА

др Љубомир Коцић
др Драгица Тривић
др Снежана Маринковић
др Наташа Матовић
др Емина Хебиб
др Искра Максимовић
мр Саша Дубљанин
др Гордана Николић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

др Гордана Зиндовић-Вукадиновић

Лектор: Татјана Догдибеговић

Преводиоци

За енглески језик др Анђелка Игњачевић
За руски језик др Дара Дамљановић

Секретар редакције

Милена Ђокић

Компјутерска припрема и коректура:

Предраг Вучинић

За издавача:

Биљана Радосављевић

Штампа: VIDGRAF, Београд

Настава и васпитање не плаћа општи порез на промет. Часопис је сврстан у категорију међународних часописа.

Часопис излази уз финансијску помоћ Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије

Претплата на рачун 125-456-89

Адреса редакције: Педагошко друштво Србије, Теразије 26, 11000 Београд
тел/факс: 011/ 2687-749
www.pedagog.rs;
e-mail: pds_bgd@eunet.rs

PEDAGOGICAL SOCIETY OF SERBIA

Journal of Education

UDK 37 ISSN 0547-3330 Belgrade
JE Year LIX No. 3. p. 349-506 2010.

EDITORIAL BOARD

Ljubomir Kocić, Ph.D.
Dragica Trivić, Ph.D.
Snežana Marinković, Ph.D.
Nataša Matović, Ph.D.
Emina Hebib, Ph.D.
Iskra Maksimović, Ph.D.
Saša Dubljanin, M.A.
Gordana Nikolić, Ph.D.

EDITOR-IN-CHIEF

Gordana Zindović-Vukadinović, Ph.D.

Language editor: Tatjana Dogdibegović

Translators:

Анджелка Игњачевић, Ph.D. (English)
Дара Дамљановић, Ph.D. (Russian)

Secretary

Milena Đokić

Design and typeset:

Predrag Vučinić

For the publisher:

Biljana Radosavljević

Printing: VIDGRAF, Belgrade

Financial Assistance:

Ministry of Science and Technological Development
Pedagogical Society of Serbia

Subscription: 60 EUR institutions
40 EUR individuals

Account No: 935903510, PIRAEUS BANK

SWIFT: FIELD 56A: DEUTDEFF

FIELD 57A: ACCT.NO.935903510
PIRBR5BG

FIELD 59: PEDAGOŠKO DRUŠTVO,
RS35125120000000111178

Address: Pedagogical Society of Serbia,
Terazije 26, 11000 Belgrade
tel/fax: 011/ 2687-749
www.pedagog.rs;
e-mail: pds_bgd@eunet.rs

Др Ана Пешикан
Филозофски факултет, Београд
Мр Слободанка Антић
ФАСПЕР, Београд
Др Снежана Маринковић
Учитељски факултет, Ужице

UDK-371.12 (371.13)
Оригинални научни рад
НВ. LIX 3. 2010.
Примљен: 15. II 2010.

КОНЦЕПЦИЈА СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА У СРБИЈИ: КОЛИКО СМО ДАЛЕКО ОД ЕФИКАСНОГ МОДЕЛА

Апстракт У претходном раду који представља први део анализе система усавршавања наставника у РС (Пешикан и сар., 2010) навели смо налазе добијене семантичком анализом социјално релевантног документа какав је Каталог за стручно усавршавање наставника. Овај рад је наставак, други део анализе у којој смо упоредили емпиријски проверене критеријуме који карактеришу успешне програме професионалног развоја наставника (ПРН) са добијеним карактеристикама наших програма. Резултати ове друге анализе потврђују претходно добијене налазе, јер показују да постоји озбиљан раскорак између наших програма и емпиријски провереног модела који даје добре резултате у пракси. Неопходно је направити концепцијски нови каталог програма усавршавања који ће бити конструисан на принципима ефикасних модела континуираног професионалног развоја наставника и обезбедити механизме за његову реализацију. У раду дискутујемо и друга релевантна питања за увођење ПРН као што су евалуација програма, контрола квалитета и финансирање стручног усавршавања наставника, а поред закључака дате су и препоруке за успостављање ефикаснијег система усавршавања наставника у Србији.

Кључне речи: усавршавање наставника, професионални развој наставника, унапређивање процеса наставе, учење

IN-SERVICE TEACHER TRAINING: HOW FAR ARE WE FROM AN EFFICIENT MODEL?

Abstract In our previous article, which represents the first part of the analysis of the system of in-service teacher training in Serbia (Pešikan et al., 2010) we presented the findings obtained by semantic analysis of a socially relevant document such as the In-service Teacher Training Catalogue. This paper is its continuation, i.e. the second part of the analysis in which we compared empirically tested criteria which characterize successful programmes of professional teacher development (PTD) with the perceived characteristics of our programmes. The results of this analysis confirm our previously obtained findings, but they also show that there is a serious gap between our programmes and the empirically validated model which provides good results in practice. It is necessary to design a conceptually new catalogue for in-service teacher training which will be developed on the principles of efficient and continuous PTD models and which will secure the mechanisms for its realization. Some other issues such as programme evaluation, quality control, financing of PTD relevant for the implementation of PTD are also discussed and, in conclusion, suggestions are offered for the implementation of a more

efficient system of PTD in Serbia.

Keywords: in-service teacher training, professional teacher development, teaching process enhancement, learning.

КОНЦЕПЦИЯ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ В СЕРБИИ: НАСКОЛЬКО МЫ ДАЛЕКО ОТ ЭФФЕКТИВНОЙ МОДЕЛИ

Резюме

В предыдущей работе, составляющей первую часть анализа системы совершенствования профессиональной подготовки преподавателей в Сербии (Пешикан и соав., 2010), приводятся результаты, полученные на основе семантического анализа социально релевантного документа - Каталога по повышению квалификации преподавателей. Данная работа представляет собой продолжение, вторую часть исследования, в котором сопоставляются эмпирически проверенные критерии, характеризующие успешные программы профессионального развития преподавателей и соответствующие характеристики наших программ. Полученные нами в этом исследовании результаты совпадают с ранее полученными результатами и указывают на наличие серьезного расхождения между нашими программами и эмпирически проверенной моделью, дающей на практике хорошие результаты. Необходимо составить концептуально новые программы усовершенствования преподавателей, обоснованные на принципах эффективных моделей непрерывного профессионального развития преподавателей и обеспечить механизмы их осуществления. В работе рассматриваются и другие релевантные вопросы о профессиональном развитии преподавателей, такие как эвализации программ, контроль качества и финансирование повышения квалификации преподавателей, а приводятся выводы и рекомендации для построения более эффективной системы усовершенствования профессионального развития преподавателей в Сербии.

Ключевые слова: усовершенствование преподавателей, профессиональное развитие преподавателей, актуализация процесса обучения, учение.

Професионални развој наставника може имати различите циљеве и може испуњавати бројне потребе, од национално дефинисаних образовних приоритета¹ до потреба одређених школа или појединих наставника, може се организовати у различитим видовима и различите институције могу реализовати поједине његове делове. С обзиром на велики варијетет институција које могу нудити програме усавршавања наставника, као и на растућу аутономију школа да бирају програме, питање контроле квалитета програма усавршавања постаје кључно.

У претходном раду који представља први део анализе система усавршавања наставника у РС (Пешикан и сар. 2010) анализирали смо *Каталог*

¹ У Србији још увек није донета национална стратегија образовања. Национални просветни савет тренутно ради на доношењу праваца развоја образовања који би требало да буду и костур за будућу стратегију.

